СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 89. Джерзи Сиві, Н. Дж., субота, 17. квітня, 1926. VOL. XXXIV. No. 89. Jersey City, N. J., Saturday, April 17. 1926. THREE CENTS

ПРОТИВНИКИ ПРОГИБІЦІЇ ПОКІНЧИЛИ ЗІЗНАННЯ

ВАШИНГТОН, 15. квітня. — Противники прогибіційного закона, котрі від 11 днів старалися переконати субкомітет судового комітету сенату про шкідливість закона Волстеда, покінчили нині свої зізнання, і від завтра починають свої зізнання знова прихильники прогибіції.

Межи нинішними свідками найповажнійше враження зробив С. Г. Черч, професор Карнеґійського Інституту в Питсбурґу. Він закидав, що прогибіційний закон деморалізує молодіж та що американські церкви вживають прогибіції, щоби дістати над народом владу, якої їм конституція через розділ держави від церкви зборонює.

Сполудня ставав на зізнання ще раз провідник прогибіційного уряду Андрус. Межи ним а головою комітету, сенатором Рідом, прийшло до горячої перепалки, коли сенатор Рід заявив, що прогибіційні урядники взивають людий, щоби вони шпигували на своїх сусідів та доносили поліції.

З ПАСЕЙСЬКОГО СТРАЙКУ.

ГЕКЕНСЕК, Ню Джерзі, 15. квітня. — Страйкарі віднеслися до губернатора стейту Мура з прозьбою усунути шерифа з Ґарфілда. Страйковій депутації заявлено, що губернатор хорий і не може відразу полагодити справи.

Томас, бувший презбітеріянський проповідник, а нині соціялістичний провідник, якого арештовано за те, що він хотів урядити мітинг для страйкарів, зложив кавцію в сумі 10,000 долярів за нарушення закона про вимковий стан та вийшов на волю.

Страйковий комітет рішився не пикетувати Білого Дому дітьми пасейських страйкарів.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК У НЮЙОРСЬКІМ ПОРТІ.

НЮ ЙОРК, 15. квітня. — Нині вийшло на страйк коло 3,000 служби з портових лодий, які обслуговують великі пасажирські й тягарові кораблі в порті. Причиною страйку є відмова властителів підвисшити робітникам заплату. Через страйк 400 людий перестало працювати, що може тяжко відбитися на скорости пароходної комунікації.

УРЯДНИКИ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ВИМУШУВАННЯ ХАБАРІВ.

НЮ ЙОРК, 15. квітня. — Гарі Данцигер, урядник здоровля з дільниці Квінс, признався в стейтовім суді, що він вимушував на молочних купцях хабарі. Своїм самопризнанням Данцигер умішав цілий ряд урядників здоровля та заявив, що на правну оборону хабарники мають міліоновий фонд. Його випущено на волю по зложенню кавції в сумі 10,000 долярів.

ІНЖИНЕРАМ ТРЕБА МЕЖИНАРОДНОЇ МОВИ.

НЮ ЙОРК, 15. квітня. — На відбуваючімся тут межинароднім інжинерським конґресі, на якім є представники з усіх просто сторін світа, цілий ряд делеґатів звертав увагу на брак одноцілої інжинерської мови. Через цілий просто день ішла дебата над тим, як інжинери моглиби усталити слова, вживані в інжинерії так, щоби ту саму річ називано так само в кождій мові.

ЗАНЕПАД РЕЛІҐІЇ НА УНІВЕРСИТЕТІ.

КЕЙМБРИДЖ, Месечузетс, 15. квітня. — Др. Дж. Кулидж, професор математики на Гарвардському університеті, прийшов на основі докладного розсліду до переконання, що від скінчення війни релігійність студентів значно упала. Докладні дані показують, що найбільше проктикуючих віруючих серед студентів було в часи війни. З того часу кожде віроісповіданнє стратило частину своїх віруючих. Кулидж думає, що подібний стан панує певно й в других школах.

КОМУНІСТИ РОЗБИЛИ МИРОВІ ЗБОРИ КУШНІРСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 15. квітня. — Страйк кушнірських робітників, котрих мало вийти на страйк повні 4,000, полагодила юнія кушнірських робітників, добившися 10-процентової підвишки заплати та 42-годинного тижня праці. Коли юнія скликала збори для предложення угоди до затвердження і урядники юнії казали поліції не впустити до салі комуністичного аґітатора Ґолда, комуністи через кілька годин справляли такі верески на зборах, що віче треба було розвязати.

ЧОМУ СТУДЕНТИ НЕ РОБЛЯТЬ ПОСТУПУ В ДУМАННЮ?

ПРІНСТОН, Ню Джерзі, 15. квітня. — Др. Стуарт Петон, професор психіятрії (науки про душевні недуги) говорив тут до студентів про те, що їм треба робити, щоби розвивати в себе думанне. Учений звертав студентам увагу на деякі недостачі американського шкільного образовання. Він говорив, що американських студентів вичують найріжнійших відомостий, через що він іде сліпо за своїми вчителями, не покладаючися на свое думанне. В Америці теж, як і по богато других краях, студентів учуть, що се й те заборонене. Сеї політики держуться також пруські мілітаристи та московські большевики. Сеї політики почали недавно вживати в Америці Ку-Клакс-Клен і прогибіціоністи, які пробують заборонити вживанне вина й науку еволюції. Професор звертав увагу студентам на те, що досвід людства показує, що подібні заборони доводили до умового занепаду, а лишень розвиток думання причинявся до розвитку цивілізації та поправи життя.

НАСКІЛЬКИ НОРМАЛЬНО ЙДЕ ЖИТТЯ В СОВІТСЬКІЙ СТОЛИЦІ.

До московської Меки їздять всякі делеґації, дивляться, хвалять, розповідають чудеса: абсолютно нормальне життя, маґазини є, добра горілка, ніякої ріжниці з добрими старими царськими часами... весело, театр, балет, танцюють, випивають, піячать, грають в карти, ну все, що хочете.

Рай та й тільки. Бутербродні орґани московських господарів за кордоном підспівують те саме.

Як справа стоїть в сірій дійсности, розповідає, крім приїзжих напр. „Економ. Жизнь" в ч. 25 в замітці про „дрова для Москви". От що вона там пише: „Під ґоловуванням А. Халатова відбулася нарада представників Москвотопа, Цужела, Ц. К. П. і М. Р. К. по питанню про способи збільшення підвозу дров до Москви. Нарада встановила, що недовантаження дров у січні в кількості 1,262 вагони трапилося з вини залізниць і Москвотопа. Всього було призначено до навантаження 4,940 вагонів а подано 3,678. На лютий норму для Москви і губернії встановлено в 10,850 вагонів. Персональна відповідальність за забезпечення Москвотопа вагонами для дров в межах затвердженої норми покладена на начальника експлоатації дороги. Разом з тим дорогам вказано, що перевіз дров для Москвотопа має особливо „ударний" характер і т. д.

Отож, проміж цими рядками написано, що великодержавний московський нарід із своїм стоголовим царем дубне від морозу. Завоювавши Україну, Грузію, продовжуючи давити ще півсотні народів у ярмі, розповсюднивши свої щупи анархічні аж до Тихого океану, не може дати ради з дровами у Москві. Повстає питання, щоб було з паливом у Лондоні, напр., як би його завоював III-ий Інтернаціонал. Та досить Москви. З одного цього прикладу видно, що то за рай створили Москалі навіть у себе вдома. Що вони творять на Україні, напр., який вони створили там рай, то реґіструємо щоденно.

ЗЛОВЖИВАННЯ В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

В харківських артилерійських маґазинах викрито величезне зловживання, що нанесло шкоду на 4 міл. карбованців. Арештовано начальника маґазинів та 29 старшин. Маґазини обкрадувано від довшого часу.

ЖИДІВСЬКА МІЛІЦІЯ.

Жидівська телеґрафічна аґенція доносить, що в Бердичеві на Поділлю засновано перший жидівський комісаріят міліції. Всі урядовці комісаріяту та міліціонери — Жиди, урядова мова і переписка ведеться також на жидівській мові.

Чи треба Жидам Палестини, коли мають Україну?...

ЕВРОПЕЙСЬКІ НАРОДИ ВИМИРАЮТЬ.

Цікаву статистику европейський народів видав за час останніх 30 літ мінхенський професор Ґрубер. Він доходить до висновків не дуже корисних для Европи. По його словам, скількість народин найбільше зменшилася між Британійцями (бо на цілих 25 процент), дальше слідують Французи, Бельґійці, Голяндці (19 проц.), потім Німці (18 проц.), Норвежці (16 проц.), Шведи, Фінляндці, Австрійці разом із Чехами й Мадярами й Італійці (14 проц.), Швайцарці й Данці (12 проц.), вкінці Росіяне (1 проц.). Проф. Ґрубер каже, що коли у Франції в найблизших роках нічо не зміниться то Бурґундія за 120 літ буде без мешканців. Найбільша смертність є між Анґльо-Сасами, що мають під своєю владою більшу часть земського глобу. Передусім в Америці дуже мало 50-літних людей. У Німеччині зачинають зменшуватися народини після того, як у рр. 1870/71 розвинулася економічна могутність. У 1874. році у пропорції до 1.000 людий число народин обчислили на 41.8 проц., а в 1914. році скількість та впала до 27.6 проц. Щоби краще унагляднити значіння тих чисел для европейських народів, проф. переводить порівняння з Китайцями. У Китайців не стверджено зменшення в числі народин. За останніх 270 літ населення Китаю, хоч лютували ріжні голодові епідемії, збільшилося шість разів. Коли не станеться нічого надзвичайного, то за дальших 270 літ Китай числитиме 2.400 міліонів мешканців, отже матиме більше людий, як їх нині взагалі є на всьому світі. А Европа? Проф. Ґрубер обчислює, що після 270 літ із 400 міліонів Еропейців останеться всього лише 16 міліонів. Як бачимо, то Ґрубер великий песиміст, а ми можемо бути оптимістами й сказати собі, що проф. Ґрубер помилився в своїх обчисленнях.

РЕВОЛЮЦІЙНІ СВЯТА І ДНІ СПОЧИНКУ В СОВІТІВ.

На 1926 рік ухвалено в Росії слідуючі революційні свята: 1-ше січня — новий рік, 22 січня — день памяти Леніна, 12. березня — день повалення царату, 18 — парижська комуна, 1-ше травня — день інтернаціонала, 7 жовтня — день пролетарської революції. У всі ці дні всяка праця заборонена. Крім того ухвалені слідуючі дні спочинку: 3. травня (Великдень), 10. червня (Вознесеніє), 21. червня, (зелені свята), 6. серпня (Преображеніє), 8 листопада (Св. Димитрія) і 25 грудня (Різдво).

РОЗБУДОВА ХАРКОВА.

Катастрофальний брак помешкань в Харкові примусив міську управу приступити до будови цілого ряду мешкальних будинків. На будову призначено в біжучім році 3 міліони карбованців; крім цього буде побудовано дві школи в робітничій дільниці Харкова.

БУРЯ В ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ.

На засіданні сойму 25. березня в дискусії над звітом вязничної комісії говорив посол Пйотровський (П. П. С.). Констатував, що не лише в Польщі, але й у Франції й Америці вязниці не дуже змінилися на ліпше. Відповідав пос. Приступі, котрий апелював до культурного світа, щоби зайнявся білим терором у Польщі. Пос. Приступа сказав, що звіт комісії старається вибілити польську буржуазію, а самже він підписав звіт. Соціялісти стараються очистити атмосферу в Польщі, але памятають, що і в СРСР. сотки тисяч людей мучаться по вязницях. СРСР., то страшна ґегенна (крики на лавах ком.). Криками не здавите окликів, котрі добуваються з грузинських вязниць. (Пос. Приступа: Ніодин політичний вязень! Марш.: П. пос. Приступа, ви не уповажнені до заяв в імени СРСР.). Пос. Пйотровський: Таж у СРСР. дальше вбивають жорстоко соціялістів. (Великий галас). Кари 5—10 літ продовжується до других 5—10 літ. Думаєте, що там сидять буржуї? Там сидять робітники, що не згодилися на радянську диктатуру. Панове Приступа і Варшавський критикуєте польські відносини, але ви близші до російських відносин. Направте там переслідування грузинських, російських і польських робітників. Маєте великі впливи в комінтерні. Як того не зробите, не маєте права говорити про білий терор у Польщі.

Після перервання дискусії в голосуванні всі майже резолюції комісії для направи відносин у вязницях і надужить ухвалено. Відкинули резолюцію про скасування свентокшиської вязниці. Відкинули резолюцію, щоби вязні могли одержувати всі леґальні часописи й періодики, про покарання винуватих у справі подій на львівській поліції. Всі внесення меншости відкинули.

ЧИСЕЛЬНІСТЬ КП(б)У ПО НАЙНОВІШІЙ СТАТИСТИЦІ.

З першим січня 1926 р. чисельний склад КП(б)У представлявся ось як: всіх членів партії є 151.787, а між ними 63,323 кандидатів. На загальне число жінки дають 11,6 відс. або 17.645 членів. Ціла партія має 3,926 осередків при чому на один осередок випадає 38,7 членів. Усіх цехових осередків нараховують 561 при 122 партійних колективах.

ПОДАТОК НА НОГИ.

Теперішний китайський уряд бореться дуже енерґійно зі старою національною традицією: вязання жіночих ніг змалку, щоб не росли. Тому, що статті та прикази не помаґали, уряд видав тепер закон, що кожна жінка нижче 30 літ платитиме місячно високий податок, коли її ноги будуть ненормально викривлені внаслідок штучних засобів. Страх перед податком матиме кращі наслідки, як докази про естетичну красу жіночих ніг.

ЗАВОДЯТЬ ОФІЦІЯЛЬНО ЦЕЛІБАТ В ГАЛИЧИНІ

ЛЬВІВ, 28. марта. (Почтою). — В дієцезії перемиській і станиславівській введено обовязковий целібат греко-католицького духовенства. Зроблено це за ініціятивою владик згаданих дієцезій і „згодою" римської курії.

Владики повідомили про те членів консисторій, зобовязуючи їх клятвою до збереження тайни.

ПОЛЬЩА ОГЛЯДАЄТЬСЯ ЗНОВА ЗА КОРОЛЕМ.

ЛОНДОН, 15. квітня. — Лондонський часопис „Дейлі Мейл" подає через свого кореспондента з Варшави, що в Польщі вже таке безголове, що монархісти готові прийти до слова, тимбільше, що вони хочуть покликати на короля князя Йорку, другого сина англійського короля Юрія.

В політичних англійських кругах не привязують до цего ніякої ваги, бо кажуть, що ніхто з королівської родини не заміняв би своєї позиції в Англії за достоїнство польського короля.

(Це вже другий раз підшукують польські монархісти короля для Польщі. Перше хотіли мати королем американського міліонера і промисловця Форда).

НОРГЕ ПРИБУВ ДО ЛЕНІНГРАДУ.

ЛЕНІНГРАД, 15. квітня. — Аероплян Норге прибув сегодня о год. 8.10 вечером. Не бачили його ні в Швеції ні в Финляндії, де ждали на него тисячі народа. Через мряку треба було змінити курс дороги.

В Ленінграді привитали його представники чужих держав і заступники совітської влади.

В звязку з тою експедицією совіти проголосили, що вся земля, яку відкриє експедиція на північ від побережа Росії аж до північного бігуна, переходить на власність С.Р.С.Р.

ПОЛЬЩА ЗАЛИЦЯЄТЬСЯ ДО АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 15. квітня. — До Відня прибув польський премієр граф Скшиньскі, щоби заключити з Австрією роземний договір.

Подають, що властива його ціль змагає до того, щоби наклонити Австрію до посередництва між Польщею а Німеччиною, щоби злагодити німецько-польський антагонізм.

Скшиньскі хоче дальше разом з Чехо-Словаччиною заключити корисний для Австрії торговельний договір, щоби в той спосіб спинити злуку Австрії з Німеччиною. Вмавляють в Австрію, що вона як самостійна держава вийде на тім краще як на злуці з Німеччиною.

КАЖУТЬ, ЩО НІМЦІ АСЕКУРУЮТЬСЯ В ПОЛІТИЦІ НА ДВА БОКИ.

ПАРИЖ, 15. квітня. — Тутешна преса остро осуджує Німців за те, що вони склонні до нового договору з совітами.

Закидують їм, що вони з одної сторони держать з Лігою Націй і західними державами, а з другої таксамо жиють добре із совітами. А те незгідне з льокарненським договором.

В Берліні знова Німці відпекуються того, щоби вони вели якусь секретну політику з большевиками. Вони хочуть тільки довести до Льокарна на сході, що є конечним, бо Польща держить на сході велику армію і готова спровокувати війну.

АМЕРИКА ВИСИЛАЄ СВОЇХ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ НА НАРАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 15. квітня. — Америка возьме участь в шістьох конференціях, які скликує Ліґа Націй. Конференції ті будуть обговорювати квестії економічні, розоружні, паспортові і т. д.

ВУГЛЕВА КРІЗА В АНҐЛІЇ ВИКЛИКУЄ ВЕЛИКУ ЖУРУ.

ЛОНДОН, 15. квітня. — З огляду на евентуальний вуглевий страйк, цілий кабінет міністрів опинився тепер в ще більших клопотах як ті, що висіли над Анґлією підчас світової війни. Бо підчас війни нарід був обєднаний, а тепер опінія розбита, а з нею і весь нарід.

ҐЕНЕРАЛ ЧЕНҐ ОКРУЖИВ ПЕКІНҐ, СТОЛИЦЮ ХІН.

ПЕКІНҐ, 15. квітня. — Національна армія покидає місто. Управу міста перебрав горожанський комітет. Сторожить і боронить ладу міська поліція. Армія ґенерала Ченґа окружила Пекінґ, але чи ввійде до міста ще невідомо. Управа міста просила ґенерала Ченґа, щоби пощадив місто і не впускав до него армії.

МУССОЛІНІ ОДУШЕВЛЕНИЙ ПОДОРОЖЕЮ ДО ТРІПОЛІС.

ТРІПОЛІС, 15. квітня. — На відїзднім заявив Муссоліні, що його подорож приведе велику зміну в політиці Італії. Африканські кольонії можуть перебрати міліони Італійського населення. А це квестія першої ваги, особливо, коли Америка замкнула дорогу еміґрації.

ПРИЛОВИЛИ ШПІОНІВ.

ПАРИЖ, 14. квітня. — В Ніцці перелапано двох італійських шпіонів. З ними звязують ту акцію, яку ведуть італійські фашисти, що хочуть відорвати Ніццу від Франції, яку забрав від Італії Наполеон ще в 1800 році.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КРАЩЕ, ЩОБИ МИ БУЛИ НЕ ДІЖДАЛИСЯ ТАКОЇ ВІТЧИНИ

Такі гіркі слова висказав один з польських патріотів. Виписав їх американський Поляк і патріот в листі до польського сенатора Адамского, який аґітував в Америці в своїм часі за тим, щоби американські робітники висилали свої ощадности до Польщі та льокували їх в польських банках. Як відомо, вислали Поляки більше чим 10 міліонів долярів з Америки до Польщі. Сумне в тій цілій історії те, що всі ті гроші вони стратили. І то потратили головно бідні робітники, які мали ще найліпше серце для своєї відродженої держави.

Насувається питання: коли робітники потратили, то хто на тім заробив. Польський еміґрант і патріот Вінценти Славскі каже, що це обдерла робітників сама таки держава і коли вона уздоровила польський державний скарб, то зробила це дорогою звичайного рабунку і то такого, який поповнено на бідних дітях-скиталцях, на тих найбіднійших, що з нужди і голоду мусіли покидати рідну землю. А коли польська держава рабує своїх власних і то найліпших дітей, то краще булоби для нас, щоби ми були такої держави не діждались. — Так кінчить своє письмо Вінценти Славскі та просить польського сенатора Адамского, щоби він вплинув на державу, щоби вона вирівнала заподіяну кривду.

На те відповів сенатор Адамскі польським робітникам в Америці, що їх гроші не пропали в кишенях банкирів, а тільки опинилися в державнім скарбі. Польський уряд заробив на девалюації чотири і пів міліярда злотих. Тих саме грошей польський уряд потребував, щоби закріпити силу польської держави. За ті гроші провадив він війну з большевиками, упорядкував край, платив урядникам через три роки, закуповував муніцію і т. д. Сенатор Адамскі виправдує польський уряд, бо каже, що той уряд не мав иншого способу ратунку, бо польські горожане не хотіли платити податків.

На те відповів знова Славскі, що він не узнає такої батьківщини, що живе з рабунку. На такій батьківщині він пімститься і знайде як американський горожанин дорогу до Вашинґтону, щоби через американський уряд доходити своїх прав.

Ми навели той інцідент, бо таких і їм подібних в Польщі доволі. Ми були би дуже раді тому, колиб цей інцідент опинився в Вашинґтоні, бо при тій нагоді можна би розкрити инші злочинства Польщі, особливо ті, що відносяться до нас Українців та других поневолених Польщею народів.

Польща вела і веде далі наскрізь рабункову господарку і то головно на землях т. зв. національних меншостей. Випродує за безцін наші ліси і нафту, а нашого селянина доводить до жебрачої торби. На нашім народі переводив Ґрабскі всі можливі санаційні штуки. Обезцінив австрійські корони і виміняв їх за пусті польські марки, причім обтяв з місця третину фактичного курсу австрійських корон. В той спосіб обграбив наш нарід на сотки міліонів, бо селяне наші вірили довго в Австрію і передержували в скринях австрійські гроші. Дальше обграбив Ґрабскі наш нарід спеціяльними данинами, які виносили рівнож сотки міліонів доброї валюти та величезними податками. При тім обезцінив цілковито своєю політикою земельні продукти, а ціни мануфактури підніс до небувалої висоти. Те анормальне явище треває ще й досі. Обграбленого нашого селянина грабують ще далі.

Чому це так? Відповідь може бути ріжна, але корінь лиха лежить головно в тім, що Польща ніколи на протязі цілої своєї історії не звикла була до иншої господарки як тої, щоби рабувати. Ту саму господарку проводить вона й тепер. При тім дбає головно про своїх урядовців і армію, бо їх потребує. Нимиж переводить грабіж.

Капіталісти ще можуть дати собі раду з тою господаркою, бо можуть окупитися. Мають впливи і знають спосіб, як обійти закон. Тому для рабунку остає тільки робітнича верства і селянська. З робітників в Польщі нема рівнож що тягнути, бо безробіття. Їм ще треба давати державну запомогу, щоб не демонстрували та не робили заворушень. Вони бідні. В касах не мають ощадностей і нічого не можуть втратити. Рабунок відбувся тільки коштом американсько-польських робітників. Та це зникаючо мала втрата в порівнанню з тим, що вплатили до польської каси українські, білоруські та литовські селяне. Бо їх то коштом будувалася велич польської держави. На їх землях велася ще й війна. Вони несли і несуть весь тягар, бо їх обдирають без милосердя по закону, а вдесятеро поза законом, титулом звичайного насильства.

Ми можемо бути тільки вдячні американським Полякам, що вони впімнулися за свою кривду, бо вони ніколи не вірили в ті кривди, які терпить наш нарід під Польщею, а які ми тут раз-у-раз виявляємо. Може хоч той біль, якого вони дізнали на власній шкурі, заставить їх подумати про кривди тих робітників і селян, які мають то нещастя жити під Польщею та бути нараженими на рабунок кождої години.

Може і вашинґтонський уряд, який так скоро поспішився затвердити рішення Ради Амбасадорів з 14. марта 1923 р. схоче тепер вглянути в господарку тої держави, яка кривдить вже й американських горожан і якої вирікаються її власні діти.

ВІДГУКИ ДНЯ

„УКРАЇНІЗАЦІЯ".

Цікаві ті „босовики", як каже наш полтавський селянин. Усе у них не так, як у людий.

От на приклад. Жив собі український нарід, і ніколи йому на думку не приходило, що він, власне, є ще не сам сабою і що йому ще треба стати самим собою. Аж тепер йому проголосили: Аби це сталося, то треба йому „українізуватися".

Гм, легко сказати „українізуватися"!

Як то воно так „українізуватися"? Длубає він собі в голові та чекає якоїсь нової „египетської напасти" від нових „чинодралів", які замісць царського орла „двоглавого", — щоб ліпше було дзюбати селянина, — начепили на кашкети пятикутну червону зорю.

— Ох, та пятикутна зоря, щось дуже змахує на те, як пишеться в Апокалипсісі, що прийде Антихрист і поставить свою „печать" на людий! — із жахом говорять нишком старі баби. А діди, як мудрійші і не такі податливі на „забобони", лише головами кивають приказуючи: „Буде лихо, бо червона зоря знаменує війни, пошести, голод і мор всенародній". Тому не можна чекати нічого доброго від „Анчутків безпятих". — Іменем цим нарід наш давно назвав слуг „діявола".

Але вернемося до „українізації".

Отож почалася тая „українізація". Селянин з початку аж очі жмурив, чекаючи дістати обухом по голові, коли бувало вчув, що до нього йде „українізація". Хоч вона дуже гуділа, торохтотіла, немовби сполошені коні несли по грудках віз з порожною бочкою, а всеж пролітала мимо, не зачепивщи селянина навіть краєчком.

— От диво! Шумить, гримить, торохкотить а нас ні чичирк. Мабуть аж тепер уже босовики бють нарешті не по волах, а по нерозумних погоничах, що по дурному, засмикавши волів, псують добру стару борозну — думає наш дядько, знаючи себе за вола, а тих з „кумунії" за дурних погоничів.

Нарешті, стопроцентовий Українець, дядько зпід самісінької Лохвиці, розчолопав, що то большевики почали обертати в Українців членів своєї партії, яких вони настягали на Україну, аби покорити її „під нозі врага і супостата".

От і пішла українізація отих „врагів і супостатів". Мадяр Беля Куп обернувся в Білоконенка; Китаєць Ху-Пей-Ву — у Хапайленка; Німець Цімерман — Столяренка; Жид Пейсакович — у Чубенка; Москаль Лаптев — у Чоботаренка і т. д. А тут ще шириться чутка, що на Україну йдуть нові гурти інтернаціональних „пролітайлів" для українізації, а потім і для „управленія".

Дядьки тільки чухають чуби та дивуються, як то „босовики" обернуть на Українця якого небудь „арапа", Гіндуса, Синеґальця, чи ще якого небудь біса, але нічого путящого від того збіговиська не ждуть.

Е, та що й говорити! Добре бути „самодержцями" — вони можуть все робити. Навіть „і святих можуть робити", як казала покійниця „матушка" цариця до міністра С. Вітте, коли той „всепідданнійше" говорив, що ще не час по канонам із Серафима, робити святого Саровського.

До речі, селяне ніяк не зрозуміють, чому так швидко по смерти Ленін попав між святих, якого образи повинні висіти поруч з образами „всіх святих", Варвари Великомучениці, Івана Постника та інших... Воно-б і не слід такого „молодого святого" вішати в кут „червоний" поміж „старими" поважними святими, але спробуй не повісить, та не засвітити перед ним лямпадку, яка зветься по „комунальному" червоний „світильник", то попадещ відразу в пекло... Так, в „справдішне" пекло, хоча воно і зветься по червоному „Господи Помяни Усопших". Це по „старому" Чека, а тепер „Государственное Політіческое Управленіе", (Г. П. У.). Так звуть це „найбільше завоювання революції", проходячи мимо якого і старий і малий побожно шепче молитву, аби не попасти в цю „гієнну огненную", де до самого „надгробного ридания" тільки й чується „печаль та воздиханіе".

Отже на Україні все українізується. Та так українізується, що незабаром і рідна мати не зрозуміє свою дитину на селі, коли вона заговорить „по українізованому".

Ось вам де-які зразки „української" мови зукраїнізованих „дванадесятиязиків", що прийшли на Україну із всіх чотирох вітрів.

...„Він втиснув ноги в мокроступи, поклав ув кишеню самопал та пашол говорити по дротуговороту..." Яка чудесна „милозвучна" мова та яка літературна форма!

„Так вебе й кидає „ув потогонення" від „втиснення" ніг; „самопальности", які вигадав український комунар, та від „дротоговорота".

Абрамович, по походженню „хазар", з тих хазарів, яких Мойсей вивів з Єгипту, прийшов до дому і з радости трохи не божеволіє, бо скінчились його „єгипетські муки" — він уже „зукраїнізований на сто процент". Кидається в обійми до жінки з криком:

— Ох, балабусте, я увже справжній окраінец, почти гайдамака, зовсєм окраінец. Я увже маю і імею подсвідчення одповідальне моему знаттю. Тепер увже й кошкі (кошти) больші буду отримати за мій дінст"...

Вчувши, що батько вже „oкраїнізований", хлопя прохає пояснити, що значить слово „моторний" в Енеїді Котляревського, де „говориться: „Еней був парубок моторний". Батько, не надумуючись, пояснює: „моторний" — значить он бул шофер", від слова „моторман"...

Ну, Абрамовичу можнаб і вибачити, але ось „висока" інституція Херсонський Окружний Виконавчий Комітет до українізувався до того, що в обовязковій постанові від 13 лютого 1926 р. пише:

„На підставі обіжника НКВС ч. 164, з метою вірного догляду адміністрації за провадженнєм торговлі **друкованими творіннями...**"

Маєте **„друковані творіння"**. Гадаємо, що тут помилка у слові „друковані" —треба булоб написати „дрюковані", то тоді було би зрозуміло, що ті „творіння", які видають такі „українізовані" постанови, заслугують на те, щоби їх „віддрюкувати" та так, щоб всім їх „товаріщам" було тошно.

У БОЛЬШЕВИКІВ І МЕРТВІ МАЮТЬ ПАШПОРТ.

Ось вам ще зразок большевицької українізації, а разом з тим „порядків" у большевії. Жив собі на землі, та ще й на радянській Україні, якийсь такий Фадеєв — мабуть Москаль, що заблукав в „хахландію", а тут волею Божою, а може і з ласки большевиків, смерть йому прийшла.

Адміністрація шпиталю знає, що кожен громадянин совдепії такий же вільний, як малпа на ланцюжку і не може рухнутися нікуди поза своє село без особливого дозволу комуністичного начальства. А тут, маєте, чоловік вибрався в далеку-далеку дорогу, то хто знає, що там може спіткати його та ще й без документа. Чого доброго за „бродяжніцтво" поженуть „по етапу" назад на землю, бо не відомо-ж чи там „віди на жительство" скасовані?

От, опікуючись „саветскім гражданіном" і по смерти, шпиталь видав йому таку посвідку:

„Видано гр. Фадееву, Алексею Васильевичу, в тім, що он знаходился на лікувані в 2-й Радлікарні з 17 января 1926 р. по 24 января 1926 р. вкл. где и умер от діяґноза емфиземи легких, ентро-колита и туберк. легких фиброво-надозной форми. Головний лікарь (підпис) Завканцеляріею (підпис)".

От так „українізували" другу лікарню у Харкові. Це мабуть зветься неповна, а „частична" українізація...

А причина то смерти: „от діяґноза", себто умер від того, що лікарі опреділили його хоробу. У радянців все навпаки, навіть люди мруть від опреділення хороби. Звичайно точна діяґноза дає можність викурувати хоробу, коли вона вилічима, а в совдепських лікарів люди мруть від діяґнози.

Це щось так, як та баба-перекупка, що довідавшись від своєї товаришки, що помер ґенерал від інфантерії, зажурилася: „Ба, що се за нова хороба, ця інфантерія?"

Кажуть, що тепер, як попаде який радянський „верноподаний" до червоної лікарні, то Христом Богом просить лікарів:

„Бийте-ріжте, робіть, що хочете зі мною, аби викурувати мене, але не ставте діяґнози, бо від неї мруть масово люди".

Ну, якже тут лікар може сказати хорому, що не зробивши діяґнози (не дізнавшись яка хороба) він не може лікувати, коли в українізовних „підсвідченнях" зазначено, що люди мруть від „діяґнози"?

ВІДОЗВА

Громади Неговець, пов. Калуш, Галичина, до земляків своїх односільчан перебуваючих в Америці.

Дорогі Браття і Сестри!

Ми нижче підписані мешканці села Неговець, повіт Калуш, заступаючи уряд громадський, Кооперативу і Читальню „Просвіти", звертаємось до Вас з просьбою о поміч нашому рідному селу.

Дорогі Браття наші односельчане. Щоб Ви могли зорієнтуватися то ми опишемо Вам вкоротці нужду нашого села. Село наше це Богом і людьми забутий куток, в котрім панує крайна нужда під кождим зглядом. Причини тої нужди суть слідуючі: Село наше як Вам Дорогі Браття відомо, було бідне і в той час, як Ви були тут. Та з бігом часу з причини світової війни, українсько-польської, всяких карних експедицій, градів, повений і язви мишей, опинилося прямо на краю пропасти. Нарід в розпуці. Ледви що перебув цегорічний голод. Зі страхом роздумує тепер, що буде дальше.

Тут брак і то не лише брак, а просто голод на землю. Двірський обшар розпарцельований між мазурів, котрі окружили село наше зі всіх сторін. Можете собі, Дорогі Браття, уявити в якому положенню знаходиться Ваше рідне село, з котрого Ви вийшли і маєте тут своїх найдорозших батьків, материй, братів, сестер і т. д., які угинаються під тягарем злиднів і опускають безрадно руки.

Та всім нам опустити рук не вільно.

Нам, свідомійшим одиницям, не позволяє народня честь лищити народ на поталу ворогів і ми рішили боротися з лихом всіми силами. До боротьби треба нам матеріяльної піддержки на котру ми не годні спромогтися і змушені простягнути руки до Вас Дорогі Браття, з кличем:

„Поможіть нам Браття в горю", поможіть двигнути рідне село з занепаду, щоби грядучі покоління не прокляли нас за те, що ми спали в той час, як вороги готували нам могилу.

Ми не чекаємо лише Вашої помочи і не заложили рук чекаючи на манну, а працюємо що можемо. Провадимо читальню „Просвіти", котра розвивається добре, заложили ми Кооперативу, котра розвивається рівнож дуже добре і є членом Повітового Союза Кооператив в Калуші і членом Краєвого Союза Ревізійного у Львові. Хочемо ще отворити при Кооперативі відділ молочарський, але нам брак на те відповідного будинку. Маючи свою домівку моглиб ми піднести село дуже високо під зглядом економічним і просвітним. Поки що ми примістилися в будинку громадськім, але нас можуть в кождім часі звідти викинути. Тому ми рішили будувати свій дім і кличемо Вас, Дорогі Браття: прийдіть нам з помочею.

Інтеліґенції в нас нема ніякої, навіть священика українського нема, а учитель Поляк.

Сподіємося, що відозва наша не зістане без відгомону межи Вами, Дорогі Браття, і що Ви, як карні сини українського народу, поспішите з жертвами на допомогу рідному селу.

Жертви просимо слати на руки Управи Кооперативи, котра є інституцією зареєстрованою в суді, а тим самим ручить, що Ваші жертви не змарнує, а оберне на добродійні цілі до піднесення рідного села.

Негівці, дня 30. вересня, 1925.

ЗА УРЯД ГРОМАДСЬКИЙ:

Іван Микитинський, нач. громади; **Василь Чолій, Никола Шевчук, Оніфер Сверид, Вас. Берґец, Антін Сверид,** радні; **Стефан Войтків,** секр. громадський

(Печатка).

ЗА ВИДІЛ ЧИТ. „ПРОСВІТИ":

Стеф. Войтків, голова; **Андрій Тимчишин,** секр. (Печатка).

ЗА УПРАВУ ГОСПОДАРСЬКОЇ СПОЖ. СПІЛКИ „ЗГОДА",

Кооперативи зареєстрованої з обмеж. порукою в Негівцях: **Стефан Войтків,** справник; **Андрій Тимчишин,** касієр; **Петро Насада.** книговодець. За Надзірну Раду: **Дмитро Насада,** голова; **Мих. Микитинський,** секр.

(Печатка).

З ДІЯЛЬНОСТИ ПРЕЗИДЕНТА ПЕТРУШЕВИЧА.

Президент Української Національної Ради др. Евген Петрушевич вислав до Ради Амбасадорів і Ра диСоюза Народів ноти з домаганням ревізії рішення Ради Амбасадорів з 14. березня 1923 р., а до Союза Народів ноту з протестом проти допущення Польщі до Ради Союза Народів, бо Польща доказала, що не є гідна засідати в товаристві культурних народів.

Леся Українка.

ЄРЕМІЄ, ПРОРОЧЕ.

Єреміє, зловісний пророче! В залізнім ярмі
Певне серце Господь тобі дав із твердого кришталю.
Ти провидів, що люд буде гнить у ворожій тюрмі, —
Як же серце твоє не розбилось од лютого жалю?
Як ти міг дочекатись, чи справдиться слово твоє?
Роєм стріли ворожі на божеє місто летіли, —
Певно чарами ти гартував серце своє,
Що на йому ламалися навіть ворожії стріли.
По війні ти на звалищах міста лишився один,
І палкі твої сльози точили холодне каміння,
І луна розлягалась така серед смутних руїн,
Що найдальші нащадки почули твоє голосіння,
Єреміє, ти вічная туго, тебе не збагну;
Як же серце твоє не розбилось од лютого жалю?
Бо джерело гаряче і скелю зрива кремяну...
Так, було твоє серце з твердого, міцного кришталю.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА.

В СПРАВІ НОВИХ РОДІВ ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

Кількох відділових секретарів пише: Нема ніґде сказано докладно, чи членови, котрий вже стоїть в Союзі, а хоче взяти додатково обезпеченнє в котрім новім роді потрібно виписувати нові аплікації і які? Єсли до того уживається старих друків на аплікації то що відповідати на питання: „чи Ви коли були членом Союза", „чи Ви старалися о членство" і т. п.

2-га ВІДПОВІДЬ.

В обіжнику з поясненнями і табелями нових родів обезпечення, які були розіслані до відділів при кінци минувшого року, було сказано, що до нових родів обезпечення приймається не лиш нових кандидатів, але й старих членів на підставі аплікацій. Було пояснено, як треба означати нові кляси в нових родах обезпечення. О нових друках на аплікації не говорилося нічого, бо нових друків не заводилося. Пізнійше в переписці орґанізаційній кількома наворотами повторялося, що нових друків на аплікації до нових родів обезпечення непотрібно, бо старі зовсім вистарчають, при чім звернемо увагу, щоби кромі суми обезпечення точно подавати до якої кляси кандидат подається, а то з огляду на се, що маючи тепер чотири роди обезпечення, а в кождім однакові суми приміром на $1,000, можна обезпечитися в звичайнім старім роді, то є в клясі С, а в нових родах, в клясі О—1000, або в клясі Р—1000, або в клясі Е—1000. У всіх тих чотирох клясах є вправді однакова сума обезпечення і виплата на случай смерти, але в кождій з тих кляс є инші привілеї і ріжні вкладки, І так: в клясі С. на $1,000, платиться вкладки до смерти а суму обезпечення виплачується тільки в разі смерти члена і тільки тоді, коли вкладки оплачувані до послідної вкладки перед смертю члена. Значиться, що в тій клясі право до суми обезпечення істнує доси, доки вкладки впливають, взглядно до смерти. В тім роді обезпечення хто не з причини смерти, але задля яких будь інших причин перестає вкладки платити, той тратить всякі права до орґанізації. В клясі О—1,000, є право до посмертної запомоги як і в клясі С. а понадто плаченнє вкладок тільки до 70 року життя. В тій клясі є ще й інші привілеї, а то: звороти вложених вкладок або продовженнє обезпечення без вкладок на повну суму, на означений час або й до смерти на менчу суму. Се докладно показують відповідні табельки. В клясі Р—1000, є таке саме право до посмертної запомоги як у двох попередних а вкладки платиться тільки протягом 20 літ. В тій клясі як і у всіх трох нових родах обезпечення, членські права не кінчаться з плаченнем вкладок. Обезпечені в тій клясі члени по 20 літах перестають вкладки платити до фонду посмертного та остаються до смерти обезпечені на повну суму. В тій клясі як і в попередній, ще перед упливом 20 літ, мають права до зворотів і безплатного продовження того обезпечення, що виразнійше показують осібні для того рода обезпечення табельки. В клясі Е—1000 то є 20-літне ендавмент, є посмертна запомога, як у всіх інших родах обезпечення. Вкладки тільки протягом 20 літ, та если член пережиє тих 20 літ, отримує пов-

ну суму обезпечення до власних рук. В тім роді обезпечення є також привілеї, та на случай, якби той член не міг оплачувати повних 20 літ, то вже по трох роках має право до безплатного продовження або звороту гроший.

З повисшого ясно, що хоч у всіх чотирох родах обезпечення в клясах висше вимінених, є однакова сума обезпечення $1,000, однак в кождій клясі платиться інакші вкладки і мається інакші привілеї. Тому в аплікаціях не вистарчить подати тільки суму, але конче треба подати до якої кляси кандидат приступає і обовязується вкладки оплачувати.

Що до того, як відповідати в аплікації на питання „чи член старався або був вже коли членом У. Н. Союза"? — Треба на се питання відповісти правду. Єсли се новий кандидат, який ще ніколи не був членом, треба сказати, що не був. Єсли був а перестав бути, то треба написати чому перестав бути тай чи не остався довжним. Єсли ж кандидат вже є членом У. Н. Союза, але в іншім роді обезпечення, то треба се виразно написати а саме в котрім відділі, в якім роді обезпечення і на яку суму. Ті всі питання є в старих друках на аплікації і тому власне нових друків не потрібно, але за то конче потрібно тепер аплікації виписувати докладнійше чим до тепер се робилося.

Є се конче потрібно тому: що з аплікації треба пізнати чи се зовсім новий кандидат, чи старий член додатково приступає на більше обезпечення і після того обчислити його вкладку, провірити, чи загальна суму його обезпечення в Союзі, відповідає його вікови, а вкладка всім фондам, при чім треба мати на увазі, що кождий член без огляду на загальну суму обезпечення і без огляду в кількох родах обезпечення він обезпечений, він тільки раз платить на „інші фонди" то є на орган, на фонд запомоговий, з якого виплачується запомога в разі каліцтва або невилічимої недуги члена, на фонд конвенційний і народний.

Для дітий є двоякі аплікації о принятте. В одних говориться о 25 ц. вкладки, а в других о 50 ц. місячної вкладки, які члени обовязуються за дітий платити. В молодечім департаменті є отже два роди обезпечення, два роди вкладок і два роди аплікацій.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДЕТРОЙТ, МИШ.

На Рідну Школу.

Виділ Кружка Рідної Школи У. П. Т-ва в Детройт, Миш„ іменував на засіданню дня 28. лютого ц. р. членів Кружка п. п. Евстахія Грибика та Іллю Іванюка своїми відпоручниками в ціли збирання добровільних жертв на Рідну Школу.

За місяць март ц. р. на руки вище згаданих відпоручників зложили свої жертви на Рідну Школу отсі жертводавці: По $2: Теодор Королишин; по $1: Петро Іванюк, Евстахій Грибик, Андрій Блащук, Марія Блащук, Кость Степко, Іван Грибик, Андрій Блащук, Марія Блащук, Кость Степко, Іван Грибик, Ґеорґій Плаксій, Степан Ревак, Ілля Іванюк і Михайло Шавалюк; по 50 ц.: Павло Конзулик, Ольга Петрович, Олександер Грицюк, Осип Добровольський, Степан Мостовий і Теодор Мулик; по 25 цнт.: Михайло Гудима, Роман Дідик, Микола Кинащук, Марія Стебницька і Омелян Микитюк.

Разом зібрано $16.25.

Членські вкладки річні за цей рік по 1 дол. до Головної Управи Українського Педаґоґічного Товариства у Львові, зложили дальше отсі члени: Іван Ґулька, Кость Степко і Антін Шустакевич.

Членські вкладки річні по $1.10 разом з вписовим, зложили отсі нові члени, що вступили до Кружка: Володимир Бривка, Дмитро Голота, Осипа Шустакевич і Марія Стебницька. Разом вплинуло $7.40, як членські вкладки для Головної Управи У. П. Т-ва.

З адміністраційного фонду Кружка виасиґновано $6.35, що разом з членськими вкладками та добровільними датками становить квоту 30 долярів, яку то квоту вислано дня 6. квітня ц. р. на Рідну Школу.

Виділ Кружка Рідної Школи У. П. Т-ва в Детройт, Миш.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Р. Л. СТІВЕНСОН.

ОСТРОВ СКАРБІВ.

ЧАСТЬ ШЕСТА.

(37)

(Продовження)

Глава трийцятьперша.

Погоня за скарбами. — Флинтів дороговказ.

— Джиме — відізвався Силвер, коли ми остали самі — коли я тобі уратував життє, то ти уратував мені, я тобі того не забуду. Я те видів добре, як доктор намовляв тебе, щоби ти втікав; та й так само виразно видів, як би чув, коли ти сказав, що не хочеш. То чесно з твоєї сторони. Тобі маю завдячувати перший промінь надії від того часу, коли наш напад не удався. А тепер, Джиме, мусимо вибиратися в погоню за скарбами, і то, хоч мені те зовсім не подобається, з запечатаними приказами. Мусимо длятого, і ти і я, держатися кріпко рамом плечима до плечий боронити нашого горла на перекір всякій судьбі і всякому нещастю.

Саме в ту пору кликнув до нас один від ватри, що снідання вже готовий. Незадовго опісля сиділи ми на піску довкола ватри та заїдали сухарі і жарене мясо. Вони наклали були таку ватру, що можна було й цілого вола спечи, а так пекло від неї, що ми мусіли посідати за вітром, та й тоді ще треба було бути осторожним. Вони не щадили провіянту так само як і топлива та напекли в трое тільки, кілько нам було потреба, щоби поживитися, а один з них вишкірив зуби як звір, та кинув те, що лишилося, в огонь, від чого лиш засквирчіло. Ніколи в життю не видів я таких людий, що не дбали би так, як вони, про те, що завтра буде; одним словом жили лиш, як то кажуть, з ложки у рот. Можна їх було, що правда, ужити до скорого нападу, але я зараз побачив, що при такому марнованню поживи та при їх недбалій службі на варті, вони не зможуть довго держатися на военній стопі.

Та й сам Силвер, що снідав зі своїм капітаном Флинтом на плечі, ані словом не посварив їх за таку шалену негосподарність, а те мене тим більше здивувало, що я його ще ніколи не видів таким, як при сій нагоді.

— От видите, товариші — говорив він — ваше щастє, що маєте Барбекі між собою, щоби за вас думав. А може я не дістав того, що хотів? Вони, що правда, мають корабель, і я не знаю, де вони його мають; але скоро лиш будемо мати скарби, то пошукаємо і за кораблем та знайдемо його. А тоді, товариші, ми будемо панами, бо маємо лодки в своїх руках.

Так говорив він і заїдав гарячу шинку та робив їм надію, а рівночасно також — як те мені дуже здавалося — і собі самому.

— Що до нашого закладника — говорив він дальше, — то отсей хлопець наше послідне средство, возьмемо його з собою в погоню за скарбами і на случай, як би нам приключилося яке нещастє, будемо його стерегти як ока в голові. Але скоро будемо мати корабель і скарби та будемо собі жити весело як лицарі щастя, ну, тоді і пан Гакинс стане по нашій стороні, а ми за його прихильність дамо йому також якусь пайку.

Мене те не дивувало, що ті люди були тепер веселі; але я сам був страшенно пригноблений. Як би той плян, який він уложив, показався можливим до переведення, то Силвер, вже тепер подвійний зрадник, не ждавби ані хвильки, щоби його використати для себе. Він все ще стояв одною ногою в одному, а другою в другому таборі і безперечно волів богацтво та свободу з морськими розбишаками, як ту надію по нашій стороні, що в найліпшому случаю повисне на шибениці.

А яка ждала нас небезпека ще й тоді, як би так сталося, що він додержавби свойого приречення, даного докторові Ляйвсі! Аж страшно собі погадати, якби його приклонники переконалися, що їх підозрінне оправдується — він каліка, а я хлопець — проти пятьох сильних і лютих розбишаків мали би ми боротися о своє життє!

До сьої подвійної обави прилучилася ще й та тайна, в якій все ще крилося поступованнє моїх приятелів, що спонукало їх покинути хату з кругляків і позбутися карти. Але ще більше непонятною була для мене послідня осторога, яку дав доктор Силверови. — „Будьте осторожні на бурю, коли знайдете скарб". — Можна собі длятого подумати, що мені сніданок не конче смакував та що я не конче радо вибрався з моїми надзирателями в погоню за скарбами.

Ми либонь так виглядали, що хоч нас малюй, коли рушили в похід, всі з виїмкою мене в дуже подертому моряцькому одінню, та узброєні від стіп до голови. Силвер ніс дві рушниці, одну на плечах, другу на грудях, до того з боку велику шаблю, а в кождій кишені свойого сурдута з довгими полами по одному пістолеві. До збільшення того його дивного вигляду причинилася ще немало і його папуга, капітан Флинт, що сиділа йому на плечі та плела всілякі дурниці. Мене взяли на посторонок, котрого конець держав кухар, або в руці, або в своїх великих зубах. Хоч мені й не до того було а все-таки мене аж сміх брав що виглядаю як той медвідь, що його цигани водять на ланцуху.

Прочі несли всілякі тягарі на собі, кількох мало джаґани і рискалі — бо то були найважнійші предмети, які насамперед забрали з „Гіспаніолі" та винесли на остров, — другі знов несли мясо та сухарі і коняк на обід. Всі тоті припаси походили з нашого табору і я побачив, що Силвер минувшої ночі говорив правду. Якби він не був зробив угоди з доктором, були би він і другі ворохобники мусіли живитися хиба чистою водою і тим, що сполювалиби. Але вода не конче булаби їм до смаку, а з моряків по найбільшій части злі стрільці. До того ще й мабуть не подумали про те, щоби достаточно заосмотритися в порох і кулі, коли що до самої поживи так були недбалі.

Так узброєні вибралися ми в дорогу — навіть і той з провaленою головою, котрому було би ліпше сидіти десь у холодку — та ішли один за другим до заливу, де стояли оба ґіґи. Навіть і на тих було видко сліди піянства розбишаків; лавочки коло весел були поломані, а лодки в середині не очищені, ані навіть з них води не вичерпано. Задля безпеки буканіри не хотіли розлучатися і так поплили ми з заливу, розділившись на два рівні відділи.

Підчас того коли ми плили, настала була ізза карти остра перепалка. Червоний хрестик був, розуміється, занадто великий, щоби нам служити за проводиря, а письменні додатки на другому боці можна було всіляко розуміти. Вони, як собі читач легко пригадає, були ось такі:

„Високе дерево, хребет „дальновида", напрям одна лінія N до NNO.

Остров з кістяком OSO до O. Десять стіп".

Отже високе дерево було найважнійшим знаком. Та як раз перед нами кінчилася пристань височиною двіста до триста стіп високою, котра на півночі припирала до лагідно спадаючого полудневого хребта горба-дальновида, а на полудні знов кінчилася порепаними скалами, що звалися безнамаштовим горбом. Вершок височини був густо порослий пініями всілякої висоти. Деneде виставали понад своїх сусідів дерева иншого рода, високі повних сорок або пятьдесять стіп, а котре з них було як раз те, що його капітан Флинт мав на думці, то можна було лиш на місці при помочі компасу означити.

Хоч річ так малася, а всежтаки кождий на лодках вишукав собі своє дерево, яке йому найлілше сподобалося; довгий Джек лиш здвигав плечима і просив їх, щоби підждали, аж вийдуть на землю.

На приказ Силвера веслували ми зовсім поволі, щоби люди перед часом не помучилися, та по довгій їзді вийшли на беріг коло устя другої ріки, котра, як я вже давнійше сказав, випливає з порослого лісом хребта горба-дальновида. Держачись ліворуч, почали ми по узбіччі лізти в ту сторону як на височину.

Зразу стояв нам на перешкоді тяжкий намуловий ґрунт з буйною багонною рістнею. Поволі однакож ставав горб що раз більше каменистим і стрімким. Була то дійсно наймилійша часть острова, на котрій ми тепер опинилися. Замісць трави росли тут корчі і сильно пахучі цвіти. Гущавина дерев мушкатових росла тут на переміну з червонявими і тінистими пініями, а корінний запах перших мішався з милим запахом других. Серед страшенної спеки, був тут свіжий воздух правдивим покріпленнем для нас.

Викрикуючи і розходячись то сюди то туди, розступилося ціле товариство півколесом. Досить далеко за нами ішов Силвер задиханий і я з ним все ще на припоні. Від часу до часу мусів я йому подати руку, бо був би не вдержався і скотився долі горбом.

Так уйшли ми може пів милі та доходили до вершка височини, коли чоловік, що був на переді найдальше на ліво, наробив нараз великого крику, якби чогось дуже перепудився. Став кричати і кликати раз по раз, щоби другі бігли чим скорше до нього.

— Та чей не знайшов скарбів — відізвався старий Морґан, і біжучи попри нас з правого боку, пігнав чим скорше наперед — бо скарби знаходяться певно там на вершку.

Та й дійсно було те зовсім щось иншого, як ми про те переконалися, коли прийшли до того місця. При споді якоїсь досить великої пінії лежав людський кістяк на землі, заслонений бурянами, а на ньому були ще шмати якоїсь одежі. Мені здається, що тоді кождому мусів піти мороз по тілі.

— То був якийсь моряк — сказав Джордж Мері, що сміливійший як другі, приступив близько до кістяка та придивився шматам з одежі на ньому. — Отсе бодай сукно з одежі моряків.

— Ах, ах,— сказав на те Силвер — може бути. — А може ти гадав, що знайдеш тут якого єпископа? Але скажіть мені, в котру сторону показують його кости, вони не лежать природно.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЖАРТИ.

Автор: Що скажете про мою нову повість?

Критик: На вашому місці я перебрав би її на жарт.

Жінка: Як подобається тобі наша нова покоївка?

Чоловік: Дуже.

Жінка: Я то відразу запримітила і зараз її відправила.

Знає її.

— Пані кажуть сказати панови, що зберуться до проходу за дві мінутки.

— То добре, збудите мене за годину!

Відплатився.

Лікар (до адвоката): Ваше звання зовсім не переміняє людей в анґелів.

Адвокат: Признаю вам правду. В цьому вже ви, лікарі, виручаєте нас.

Правда.

— Ну і повість добре кінчиться?

— Цього тут не подано. При кінці повісти вони женяться, а як потім жиють, то не сказано.

Педант.

— Алеж бо вважайте! Ви мало що не вибили мені ока вашою парасолею.

— Даруйте, то не є правда. Ся парасоля не є моя.

Між послами.

— Пане товаришу, на отсьому цілому засіданні я не бачив іще, щоби ви бодай уста отворили.

— Пане товаришу, ви помиляєтеся. Підчас вашої промови я позіхнув кілька разів.

Господар: Так отже ви докладно оглянули мешкання. Чи подобається вам?

Комірник: Не бачу тут стайні.

Господар: Стайні? Навіщо вам стайня?

Комірник: Щоби помістити в ній осла, котрий платив би такі великі гроші, які ви жадаєте за те мешкання!

Практичний.

Мати: Наш хлопець буде лікарем спеціялістом. Лише я не можу рішитися, чи повинен бути очним лікарем чи зубним?

Батько: Тут нема чого вагатися — самособою, що повинен бути зубним лікарем.

Мати: Чомуж саме повинен бути він зубарем?

Батько: Таж чоловік має лише двоє очий а 24 зуби!

— Сподіюся, пане, будете нині вечером танцювати зі мною?

— Алеж самособою, ласкава пані! Чи думаєте, що я тут прийшов лише для приємности?

Вуйко: Івасю, скажи мені, що ти насамперед зробив би, як я тобі дав би пятьдесять долярів?

Сестрінок: Насамперед перечислив би, вуйку.

Добрий чоловік.

Жінка: Ну знаєш, то вже забагато, ти тепер приходиш пяний в білий день до дому!

Чоловік: Бо бачиш, серденько, мені ходило про те, що в ночі могла би ти перелякатися.

ПОХОРОН ПО НОВОМУ.

Харківські „Вісти" від 19-го січня подають такий малюнок похорону по совітському.

„У одного радянського службовця померла дівчинка, кохана донька. Співробітник, як свідомий радянський громадянин, вирішив поховати свою доньку не по-старому, по-попівському звичаю, а по-новому, по-червоному, по-радянському. І звернувся він за допомогою до Райвиконкому та Окрпаркому, щоб допомогли йому, членові профсоюзу, провести по-новому пристойно похорон своєї доньки. Радо зустрінули його в Окрпаркомі і в Райвиконкомі: ми вам і музику, ми вам і хор, і комсомол. В три години будемо, чекайте. Наобіцяли та й забули.

Зібрались люде дивитись, як ото воно по-новому без попа та диму кадильного ховатимуть. Ждуть-пождуть і до третьої і до четвертої і до пів-пятої години. Нема музики, ні комсомолу, нема й представників Окрпаркому. А ніхто-ж не знає, як-же його ото по-новому, по-червоному, по-радянському похорон справляють. Та вечір уже, треба щось робити.

Було в юрбі кілька голосистих дівчат та хлопців, що в хорі церковному співають. Попросив їх господар хор організувати, співати похоронний марш і посунувся похід на кладовище. По дорозі зустрічає їх голова Райвиконкому т. Тарасів, він-же представник Окрпаркому. Влучивши момент, коли похід наближився до церкви, зібрався т. Тарасів на свою бричку райвиконкомську, зупинив похід і сказав своє слово про значіння нових похоронів радянських, про відношення комуністів до релігії. Почав і кінчив він так:

„Товарищи, это, это труп дивчынки. Это, это — удобрение для нас, это — навоз. Весной подымет она ваше сельское хозяйство... Смерть-же патлачам і космачам, ибо в землю все ми пойдем, но только по очереди".

Чи треба щонебудь додавати до цього малюнку совітського побуту на Україні?

Похорон цей відбувся в Станиславчинському районі, Могилівської округи.

МОСКОВСЬКА СВОБОДА ПРЕСИ.

„Економ. Жизнь" в ч. 25. містить під заголовком „Что ето значіт" таку гумористичну замітку про свободу московської преси: „23. січня на губерніяльнім зїзді Союзу текстильників трапився такий інцидент:

Командировані в Дім Союзу співробітники газет „Економ. Жизнь", „Торговопромисл. газети" і инші на засідання впущені не були. Колективна заява з рішучим протестом проти подібного відношення до преси, адресована Управит. Губ. відділу Союза текстильників Смирнову, ніяких результатів не дала: представники преси на засідання не були допущені".

Одно з двох: чи текстильники розглядають совітську пресу, як агентів чека, чи навпаки бюрократично- комуністичний союз текстильників плює на пресу, як колишні офіційні зїзди і зібрання російських зубрів. У всякім разі випадок сам по собі красномовний. Повстає питання, нащо взагалі совітський уряд утримує пресу? Щоб нічого не знати?